

# **HØJESTERETS DOM**

## **afsagt tirsdag den 29. september 2026**

**Sag 89/2025**

(1. afdeling)

Anklagemyndigheden

mod

A

(advokat Mikkell Nielsen, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten i Herning den 17. september 2024 (99-2685/2023) og af Vestre Landsrets 6. afdeling den 12. august 2025 (V.L. S-1865-24).

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Lars Hjortnæs, Oliver Talevski, Kurt Rasmussen, Peter Mørk Thomsen og Søren Horsbøl Jensen.

### **Påstande**

Dommen er anket af anklagemyndigheden med påstand om, at A frakendes dansk indfødsret.

A har påstået stadfæstelse.

### **Anbringender**

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at betingelserne i indfødsretslovens § 8 A, stk. 1, for at frakende A dansk indfødsret er opfyldt.

A begik vold og blev sigtet af politiet herfor nogle uger før, han ved lov blev tildelt dansk indfødsret. Såvel volden som politiets sigtelse indebar, at han ikke længere opfyldte betingelserne for at få dansk indfødsret, men dette undlod han at meddele det relevante ministerium, selv om han havde pligt hertil, og selv om der var tid til det.

Fortielsen var bestemmende for, at A uberettiget blev tildelt indfødsret ved lov, idet han ville være blevet taget af lovforslaget, hvis han havde oplyst om volden og sigtelsen. Efter voldens karakter og oplysningerne fra ansøgningen havde han desuden forsæt til, at oplysningen var relevant for vurderingen af, om han kunne blive tildelt dansk indfødsret.

Betingelserne for at frakende A dansk indfødsret er derfor opfyldt, og efter en konkret proportionalitetsvurdering er der ikke grundlag for at fravige udgangspunktet om, at hans danske indfødsret skal frakendes ham. Han har ikke påvist faktiske konsekvenser, som vil gøre det i strid med Danmarks internationale forpligtelser at frakende ham indfødsretten.

A vil ikke blive statsløs, hvis han frakendes dansk indfødsret. Han må antages at kunne generhverve sin tidligere opholdstilladelse i Danmark, så han uforstyrret kan opretholde sin tilværelse her i landet. En frakendelse vil alene indebære, at A mister generelle rettigheder, som han har opnået uberettiget, og at en uretmæssighed bringes til ophør. Den vil derimod ikke have betydning for As faktiske privat-, arbejds- eller familieliv, heller ikke selv om han også mister sit unionsborgerskab.

Det kan ikke føre til, at frakendelse skal undlades, at A efter de nugældende betingelser må forventes at være udelukket fra på ny at kunne opnå dansk indfødsret, idet dette beror på lovgivers fremtidige bestemmelse.

Det samme gælder, selv om der nu er gået flere år, siden forholdet blev begået, idet dette bl.a. skyldes As fortielse af sin kriminalitet, og idet han i denne periode har haft uretmæssig adgang til fordelene ved dansk indfødsret. Det samme gælder endvidere, selv om A var utilregnelig på grund af sindssygdom eller en tilsvarende tilstand, da han begik volden, idet tilstanden ikke var til hinder for, at A kunne have opfyldt sin oplysningspligt efter at have udøvet volden og efter at være blevet sigtet herfor.

A har anført navnlig, at betingelserne for at frakende ham dansk indfødsret ikke er opfyldt.

Han har ikke haft forsæt til svig. Han har i forbindelse med ansøgningen om statsborgerskab kun været i kontakt med politiet, hvor han bl.a. udfyldte ansøgningsskemaet og underskrev tro- og loveerklæringen. Politiet har således været den eneste synlige myndighed for ham i forbindelse med ansøgningen om statsborgerskab. Han har derfor med rimelighed haft en for-

modning om, at han ved afhøringen hos politiet om voldsforholdet dermed også havde sikret myndighederne de relevante oplysninger i relation til behandlingen af ansøgningen om statsborgerskab. Svigen har karakter af en passivitet under helt særlige omstændigheder, der måske i højere grad er uagtsom end forsættlig.

Han var sindssyg med diagnosen paranoid skizofreni og kan derfor have været utilregnelig i perioden, hvor han fortiede oplysningerne.

En proportionalitetsvurdering må under alle omstændigheder føre til, at der ikke kan ske frakendelse af indfødsretten.

Ved proportionalitetsvurderingen bør indgå hans adfærd og det tidsmæssige forløb, som består i, at han længe efter indleveringen af ansøgningen, og i en kort periode før opnåelsen af statsborgerskab, undlod at give meddelelse om det begåede forhold.

Det bør desuden indgå i afvejningen, at Udlændinge- og Integrationsministeriet anmodede om efterforskning i december 2019, at anmodningen om fratagelse af indfødsretten blev modtaget i byretten i august 2023, og at der nu er forløbet over 9 år, siden han blev meddelt indfødsret.

Endvidere bør det indgå, at han kom til Danmark som 8-årig, at han har sine forældre i Danmark og kun i begrænset omfang har familie i Serbien, at han efter sin sygdomsperiode er stabil og modtager medicinsk behandling, og at han – bortset fra sin sygdomsperiode – har haft fast tilknytning til det danske arbejdsmarked.

Endelig må det tages i betragtning, at fratagelse af indfødsretten vil føre til, at han ikke på ny vil kunne få statsborgerskab i Danmark, at han mister sit unionsborgerskab, og at han vil lide et tab af identitet.

## **Højesterets begrundelse og resultat**

### *Sagens baggrund og problemstilling*

A, der som barn kom til Danmark fra Serbien, ansøgte den 28. september 2015, da han var 20 år, om dansk indfødsret.

Af ansøgningsskemaet fremgår, at A skulle oplyse om alle kriminelle forhold, som han var blevet sigtet, tiltalt eller straffet for, og om kriminelle forhold, som han havde begået, men endnu ikke var blevet sigtet, tiltalt eller straffet for. Han oplyste i den forbindelse, at han var blevet straffet med bøde for et tilfælde af hærværk. I ansøgningen erklærede han at ville overholde dansk lovgivning og respektere grundlæggende danske retsprincipper.

Den 26. oktober 2016 meddelte Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet (nu Udlændinge- og Integrationsministeriet), at ministeriet havde færdigbehandlet ansøgningen, og at ministeriet påtænkte at optage ham på det lovforslag om indfødsrets meddelelse, som forventedes fremsat i Folketinget i april 2017. Af brevet fremgår, at ministeriet inden lovforslagets vedtagelse ville undersøge, om A fortsat opfyldte betingelserne for at få dansk indfødsret.

Den 31. marts 2017 blev A anmeldt til politiet for samme dag at have slået en mand i hovedet.

A blev optaget på lovforslaget om indfødsrets meddelelse, der blev fremsat den 20. april 2017.

Den 16. maj 2017 blev A under afhøring hos politiet sigtet for vold efter straffelovens § 244 for med knyttet hånd at have slået en mand to gange i ansigtet. Af politiets afhøringsrapport fremgår, at A ikke huskede episoden særlig godt, men at han var af den opfattelse, at han havde skubbet forurettede.

Lovforslaget om indfødsrets meddelelse blev vedtaget den 2. juni 2017. A erhvervede derved dansk indfødsret med virkning fra den 15. juni 2017.

Ved Retten i Hernings dom af 2. januar 2018 blev A fundet skyldig i vold efter straffelovens § 244 ved den 31. marts 2017 at have tildelt en mand to knytnæveslag i ansigtet. Retten fandt, at A på gerningstidspunktet var utilregnelig på grund af sindssygdom eller en tilstand ligestillet hermed, jf. straffelovens § 16, stk. 1. Han blev derfor frifundet for straf, men blev i medfør af straffelovens § 68 dømt til at undergive sig behandling på psykiatrisk afdeling.

Sagen angår, om der er grundlag for at frakende A dansk indfødsret som følge af, at han ikke oplyste Udlændinge- og Integrationsministeriet om episoden den 31. marts 2017 og sigtelsen

den 16. maj 2017, inden lovforslaget om indfødsrets meddelelse blev vedtaget den 2. juni 2017.

*Reglerne om frakendelse af dansk indfødsret som følge af svig*

Efter indfødsretslovens § 8 A, stk. 1, skal den, som i forbindelse med sin erhvervelse af dansk indfødsret har udvist svigagtigt forhold, herunder ved forsætligt at afgive urigtige eller vildledende oplysninger eller fortie relevante oplysninger, ved dom frakendes indfødsretten, hvis det udviste forhold har været bestemmende for erhvervelsen. Frakendelse skal dog ikke ske, hvis det vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser.

Der kan i bestemmelsens forstand foreligge svig i form af forsætlig fortielse af f.eks. strafbare forhold begået efter indgivelsen af ansøgningen. For at en sådan fortielse ikke skal foreligge, skal ansøgeren enten trække ansøgningen om indfødsret tilbage eller oplyse ministeriet om forholdet.

Den nugældende indfødsretslovs § 8 A, der blev indført ved lov nr. 453 af 20. april 2022, finder efter ændringsloven anvendelse, selv om det svigagtige forhold har fundet sted før lovens ikrafttræden, jf. herved senest Højesterets dom af 4. juni 2026 (UfR 2026.3934).

Som anført i højesteretsdommen fremgår det af forarbejderne til indfødsretslovens § 8 A (Folketingstidende 2001-02, 2. samling, tillæg A, lovforslag nr. L 33, afsnit 3.1.6, s. 656), at der som hovedregel skal ske frakendelse af indfødsret, når betingelserne i bestemmelsen er opfyldt. Det følger samtidig af forarbejderne, at domstolene efter en proportionalitetsvurdering kan fravige hovedreglen, og at der i den forbindelse navnlig bør lægges vægt på en afvejning af på den ene side forholdets grovhed og på den anden side, hvor indgribende betydning en frakendelse vil have for den pågældende. Efter forarbejderne bør herved generelt holdes for øje, at frakendelse af dansk indfødsret ikke automatisk medfører, at den pågældende skal forlade landet. Frakendelse af dansk indfødsret anses efter forarbejderne for mere indgribende, hvis den pågældende herved bliver statsløs, og det indgår også i proportionalitetsvurderingen, hvor lang tid der er forløbet efter erhvervelsen af dansk indfødsret.

Af forarbejderne til lovændringen i 2022 (Folketingstidende 2021-22, tillæg A, lovforslag nr. L 127, afsnit 2.1.2, s. 18) fremgår bl.a., at det i sager om frakendelse af statsborgerskab ved dom vil være obligatorisk at frakende statsborgerskabet, hvis vedkommende i forbindelse med

sin erhvervelse af dansk statsborgerskab har udvist svigagtigt forhold, og det udviste forhold har været bestemmende for erhvervelsen, medmindre dette vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser. Det er i forarbejderne forudsat, at domstolene i hver enkelt sag foretager en konkret og individuel vurdering af frakendelsens betydning for den pågældende sammenholdt med handlemådens grovhed, og at der foretages en afvejning af de samme momenter og hensyn, der forud for lovændringen indgik i proportionalitetsvurderingen ved domstolene i forbindelse med frakendelse efter § 8 A.

Som anført i Højesterets dom af 3. oktober 2025 (UfR 2026.296) følger det af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis på statsborgerskabsområdet, at vurderingen af, om et afslag på statsborgerskab krænker den pågældendes rettigheder efter artikel 8, falder i to led, jf. herved tillige præmis 51-53 i Menneskerettighedsdomstolens dom af 13. juli 2023 i sagen Emin Huseynov mod Aserbajdsjan (sag nr. 1/16). Der skal således først foretages en vurdering af, om et afslag på statsborgerskab udgør et indgreb i den pågældendes privatliv. Vurderingen heraf beror på, om den pågældende har godtgjort, at afslaget har medført konkrete konsekvenser af tilstrækkelig alvorlighed. Der kan ikke lægges vægt på hypotetiske konsekvenser. Hvis der foreligger et indgreb i den pågældendes privatliv, skal der foretages en vurdering af, om et afslag på statsborgerskab kan karakteriseres som vilkårligt. Herved skal det indgås navnlig, om afslaget er i overensstemmelse med loven (krav om hjemmel), om afslaget er ledsaget af de nødvendige processuelle garantier, herunder om der er adgang til domstolsprøvelse, og om myndighederne har behandlet sagen med den nødvendige grundighed og hurtighed. Det anførte gælder også, når der er tale om frakendelse af statsborgerskab.

Efter EU-retten er det de enkelte medlemsstater, som fastsætter betingelserne for at erhverve og fortabe indfødsret. De nationale regler herom skal imidlertid overholde EU-retten, herunder artikel 20 i Traktaten om den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF), hvorefter enhver person, der er statsborger i en medlemsstat, har status som unionsborger. Det følger af EU-Domstolens praksis, at medlemsstaterne ved udøvelsen af deres kompetence vedrørende statsborgerskab skal overholde proportionalitetsprincippet for så vidt angår virkningerne for den berørte person og dennes familiemedlemmer ved fratagelse af indfødsretten og unionsborgerskabet samt forholdet mellem konsekvenserne heraf og årsagen til fratagelsen, jf. Domstolens dom af 12. marts 2019 i sag C-221/17 (Tjebbes) og Domstolens dom af 18. januar 2022 i sag C-118/20 (Wiener Landesregierung).

### *Den konkrete sag*

Det er som anført en betingelse for frakendelse af indfødsret efter indfødsretslovens § 8 A, at der er udvist svigagtigt forhold i forbindelse med erhvervelsen, herunder ved forsætligt at fortie relevante oplysninger. Er der udvist svigagtigt forhold, og har dette forhold været bestemmende for erhvervelsen, skal indfødsretten frakendes den pågældende, medmindre dette vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser.

Landsrettens flertal har lagt til grund, at A, senest da han blev sigtet for vold den 16. maj 2017, må have forstået, at politiet opfattede episoden den 31. marts 2017 som en overtrædelse af straffeloven. Landsrettens flertal fandt, at han derved havde udvist et svigagtigt forhold ved forsætligt at fortie relevante oplysninger.

Højesteret finder ikke grundlag for at tilsidesætte landsrettens vurdering. Der er ikke herved taget stilling til, om forsættet til svig i As tilfælde allerede indtrådte ved episoden den 31. marts 2017.

Betingelserne for at frakende ham indfødsretten er herefter som udgangspunkt opfyldt.

Højesteret finder, at den proportionalitetsafvejning, der ifølge forarbejderne til lovændringen i 2022 skal foretages, imidlertid fører til, at frakendelse af indfødsretten vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser.

Højesteret har herved lagt vægt på, at det påsigtede forhold, som A fortiede og senere blev fundet skyldig i, angik et enkeltstående tilfælde af vold i form af to knytnæveslag, og at A blev frifundet for straf som følge af utilregnelighed på gerningstidspunktet.

Højesteret finder efter en samlet vurdering af sagens omstændigheder, at den udviste svig må anses for at være af mindre alvorlig grad.

Hvad angår betydningen af en frakendelse lægger Højesteret vægt på, at A kom til Danmark som barn, at han har taget afgangseksamen fra folkeskolens 9. klasse og gennemført 10. klasse, at han næsten har gennemført mekanikeruddannelsen, der blev afbrudt som følge af hans sindssygdom, og at han siden afbrydelsen af uddannelsen har haft en fast tilknytning til

arbejdsmarkedet. En frakendelse af dansk indfødsret må derfor antages at medføre en væsentlig negativ påvirkning af A opfattelse af egen identitet.

Højesteret har endvidere lagt vægt på, at A efter en frakendelse må antages ikke at ville kunne opnå dansk indfødsret på ny, at der gik ca. 6 år, før frakendelsessagen blev indledt, og at der nu er forløbet mere end 9 år, siden han blev meddelt indfødsret.

I sammenhæng med det anførte kan det ikke føre til et andet resultat, at en frakendelse af hans indfødsret ikke vil indebære, at han skal forlade Danmark, eller at han bliver statsløs.

På den anførte baggrund tiltræder Højesteret, at A ikke frakendes dansk indfødsret.

Højesteret stadfæster herefter dommen.

### **Thi kendes for ret:**

Landsrettens dom stadfæstes.

Statskassen skal betale sagens omkostninger for Højesteret.